

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

یکم و چهل و پنجین
پنجین هشتاد و نه

نزل کے سبک در زمانہ
سورہ نوشتہ های سورہ مبارکہ فجر

غلام سیه چرده‌ای که نفس مطمئنه ابوذر بود که او را خرید و آزاد کرد
تقدیم به جون بن جون،
تا مرگ مانع حضور او در کربلا نباشد.
تجسم معطر ارادت شیعه به حسین بن علی (ع)،
در اشعار این حقیقت که هر کسی به سودای حسین سوره فجر بخواند،
با حسین و در درجه اوست.
آنس که غلام سیاهی و شاهی مقابل نشینند.

www.ketab.ir

سرشناسه: رجبعلی، کاظم، ۱۳۵۹-

عنوان و نام پدیدآور: زندگی به سبک رزمندگی: سوره نوشت های سوره مبارکه فجر

مشخصات نشر: تهران: قرآن و اهل بیت نبوت (ع)، ۱۳۹۳.

مشخصات ظاهری: ۹۶ ص: جدول (بخشی رنگی)، نمودار (بخشی رنگی) ۱۵۱×۲۱/۵ م. م.

فروست: یک جلد و چارده پرچین، پرچین هشتاد و نهم.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۲۱۸-۴۶-۴

وضعیت فهرست نویسی: فبیای مختصر

نسخه افزوده: رفیع ها، ابوالفضل، ۱۳۶۴-

شماره کتابشناسی ملی: ۳۷۶۸۱۵۰

یک جلد و چارده پرچین
بیست و هشتاد و نهم

موسسه سوره مهر
موسسه تخصصی قرآن و حدیث

پژوهش: مجمع مدارس دانشجوی قرآن و حدیث
با همکاری واحدهای دبیرخانه دائمی سوره های قرآن (خوشه چینان و سرپرست نویسندگان: کاظم رجبعلی، ابوالفضل رفیع ها، طراح جلد و گرافیک: هانی بیت نبوت، صادق جلیان، صفحه آرا: محمدرضا اخوت، نشر قرآن و اهل بیت نبوت علیهم السلام، چاپ اول: ۱۳۹۳/ شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

مجلس شورای اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

نشر قرآن و اهل بیت نبوت

دیباچہ

سوره‌های قرآن، هر کدام راه نجاتی برای انسانند؛ انسانی که هر روز با مسائلی و مشکلی و حادثه‌ای روبه‌رو می‌شود و ناچار است برای آن راه‌حلی جستجو کند. این مجموعه بهانه‌ای برای آشنایی با این سوره‌ها و تلاشی برای وارد شدن مضامین آنها در زندگی است. سعی کرده‌ایم ایده نوشتن متن‌های ادبی و داستانی بر پایه معانی سوره‌های قرآن را انجام دهیم تا هر کس بتواند از منظر این نوشته‌ها دریچه‌ای به مضامین بلند سوره‌ها بشناسد و چنین زندگی و برداشت انسانی را بر اساس حوادث آن از این منظر نیز ببیند و بیابد. و سپس بر قالب تمثیل و نمایش سوره‌ها با تکیه بر روش‌های تدریس و بیابد. نوشته‌ها در شیوه بیان و قالب متنوع نوشته شده تا برای تدریس و خواننده قابل تصور و ملموس گردد. بعضی نثر ادبی و بعضی دیگر داستان کوتاه و تنوع نوشته‌ها را در دسترس خواننده قرار داده تا چشم تدوین‌کنندگان پنهان نبوده و تلاش شده این مجموعه به یک داستان و ناهمگونی تا حدی برطرف شود. با این همه امیدواریم همین تفاوت فرصتی برای تدوین‌کنندگان و ناشران فراهم شود. و جایی از محتوا هستند و ایده و زاویه دید متفاوت و خاص در آنها می‌تواند پرورش یافته،

الهام بخش و مبنای تولید آثاری دیگر به شکل غاهنگ، غایشنامه و داستان باشد.
 همچنین، این متون در مرتبه اول به منظور آسان کردن آموزش مفاهیم سوره‌ها به
 قرآن‌رها، و تسهیل در امر تدبیر در سوره‌ها نگاشته شده است و هدف نزدیک شدن
 این مجموعه به عنوان غای ممالی در آن نگاه می‌کند و تهیه‌کنندگان، هر کتابچه را تنها
 مقدمه‌ای بر آسان شدن غای بودن این مجموعه می‌دانند.
 هر فصل از کتاب بر مبنای آن محور اصلی باشد و این محورها به هم مرتبط سعی شده
 چیدمان کتاب بر مبنای آن محور اصلی باشد و این محورها به هم مرتبط سعی شده
 همه مطالب یک فصل نیز در صدد هستند تا عنوان همان فصل را توضیح دهند.
 این مجموعه تلاشی است برای نگاهی دوباره و دیگرگونه به متن و در یافتن بطنی
 حقیقتش. امیدمان این است که نگاهی به این مجموعه بتواند قرآنی را بگشاید، چشم را به
 نور آیاتش روشن کند، دلی را از حقیقتش سرشار سازد و کتاب خدا را به میان بندگان خدا
 باز آورد؛ که قرآن، وجود حق و حاضری است که می‌تواند شفا ببخشد و راه نشان دهد.

فهرست

فصل دوم.... آفت‌های رزمندگی ۴۸	۸ مقدمه
آفت‌های رزمندگی ۵۰	۱۰ مراحل نگارش سوره‌نویشت
متن ۱ ۵۰	۱۴ تحلیل نسبت مخاطبان راهیان نور، مناطق
متن ۲ ۵۱	مورد بازدید و تدبیر
شیفتگی نسبت به داشته‌ها ۵۲	۱۹ مراحل نگارش سوره‌نویشت‌های سوره مبارکه فجر
متن ۱ ۵۲	۳۲ فصل نخست.... قداست‌های رزمندگی
متن ۲ ۵۳	۳۴ قداست‌های رزمندگی
المنان به داشته‌ها ۵۴	۳۴ متن ۱
متن ۱ ۵۴	۳۵ متن ۲
متن ۲ ۵۵	۳۵ قداست‌های سید و حسین
خود برترین و زیباترین ۵۶	۳۶ متن ۱
متن ۱ ۵۶	۳۶ متن ۲
متن ۲ ۵۷	۴۰ قداست مسیر و راه
	۴۰ متن ۱
	۴۲ متن ۲
	۴۳ متن ۳
	۴۴ قداست راهبر و همراه
	۴۴ متن ۱
	۴۵ متن ۲
	۴۶ قداست رفیق و رسیدن
	۴۶ متن ۱
	۴۷ متن ۲

فصل چهارم..... زندگی رزمندگی ۷۲
زندگی رزمندگی ۷۴
مق ۱ ۷۴
مق ۲ ۷۵

اصل انقلابی ۷۶
مق ۱ ۷۶
مق ۲ ۷۷

استقرار حاکمیت الهی ۷۸
مق ۱ ۷۸
مق ۲ ۷۹

مسئولیت پذیری ۸۰
مق ۱ ۸۰
مق ۲ ۸۱

فصل پنجم..... سرانجام رزمندگی ۸۴
سرایام رزمندگی ۸۶
بارگشتی رضا ۸۸
مق ۱ ۸۸
مق ۲ ۸۹
مق ۳ ۹۰
مق ۴ ۹۱

همنشینی با امام حسین علیه السلام ۹۲
مق ۱ ۹۲
مق ۲ ۹۴
مق ۳ ۹۵

فصل سوم... راه ورسم رزمندگی ۸۸
۶۰ راه ورسم رزمندگی
مق ۱ ۶۰
مق ۲ ۶۱
مق ۳ ۶۲
مق ۴ ۶۳
مق ۵ ۶۴

پدزانه بودن، برای خود و دیگران ۶۴
مق ۱ ۶۴
مق ۲ ۶۵
مق ۳ ۶۶
مق ۴ ۶۷

دستگیرانه بودن، برای خود و دیگران ۶۶
مق ۱ ۶۶
مق ۲ ۶۷
مق ۳ ۶۸
مق ۴ ۶۹

رویکرد درست به میراث گذشته ۷۰
مق ۱ ۷۰
مق ۲ ۷۱
مق ۳ ۷۲
مق ۴ ۷۳

رویکرد درست به نسبت با دنیا ۷۱
مق ۱ ۷۱
مق ۲ ۷۲
مق ۳ ۷۳
مق ۴ ۷۴

مقدمه

نزول قرآن، نزول همه حقایق آفرینش است، که در ظرف کلمات و واژگان صورت گرفت؛ ظرفی که استفاده انسان‌ها را از آب حیات بخش وحی، ممکن کرد. همه حقایق بی‌کم‌وکاست و بدون اینکه شانش پایین بیاید، نازل شد تا انسان راهی برای اتصال به حقیقت داشته باشد، بی‌کم‌وکاست.

واضح است که هر کسی می‌تواند به اندازه ظرفیت اش از قرآن بهره‌مند شود؛ ظرفیتی که وابسته به توفیقی الهی است و خداوند مسیر نایل شدن به آن را، میزان طهارت و علاقه راسخ و زاهدت تفکر انسان‌ها قرار داده است. ضروری است برای وسعت دادن به این ظرفیت، بهره‌مندی بیش‌تر از حقایق، اقدامات علمی و عملی لازم صورت بگیرد. بعد از تحقق جامع، معلوم می‌شود هر کدام از طهارت و انس و تفکر در قرآن، انواع متفاوتی دارند. «بستار پیش‌رو» با دغدغه ارائه و نمایش یکی از این روش‌ها تألیف شده است. «بسترش و طالعه» «سوره‌نوشت»، روش مورد نظر ما در این خصوص است. «سوره‌نوشت» یا همان متن بی‌مانعی به «وره‌های قرآن» یکی از روش‌های تفکر در قرآن، برای نویسنده آن متن و نیز مخاطب آن است که متن مذکور را می‌خوانند. «سوره‌نوشت‌ها» حاصل ترکیب ذوق و قریحه با تحقیق و ممارست در قرآن کریم هستند؛ ذوق و تحقیقی که، خط سیرشان را از همان سوره‌ها می‌گیرند. بدیهی است چنانکه انس با طبیعت یا برخی از انسان‌ها می‌توانند الهام بخش حقیق، شعرو هرگونه جوشش فکری و ذوقی دیگر باشند، انس با قرآن، به‌طور مسلم به‌تدریج با قدرت و اثری به مراتب بالاتر، این کار را انجام دهد. پس اگر کسی با قرآن مانوس بود، قریحه ادبی یا هر زمینه دیگری داشت، چه اراده کند و چه اراده نکند، محکوم به تأثیر گرفتن از قرآن است. گفتنی است غرض این نوشتار بسیار فراتر از صرف یک تأثیرپذیری است. من، از قرآن است. این نوشتار و کتاب‌های دیگری که مجموعه‌ای از «سوره‌نوشت» را با محوریت یکی از «سوره‌های قرآن» پی گرفته‌اند، به مدد تعدادی از متن‌های ادبی متأثر از آن «سوره‌ها»، سعی در نزدیک‌تر کردن مخاطبان به فهم «سوره‌ها» دارند. چنین کارکردی به

معنی وجود نقاط اتصال در هر سوره نوشت با غرض و روح کلی حاکم بر سوره مربوطه است. واضح است که چنین امری، حداقل نیازمند قائل بودن به چند باور اولیه است؛

- باور و اعتقاد راسخ به قرآن به عنوان کتاب هدایت و دارای شأن جامع و دربردارنده همه غیب و حقایق به گونه‌ای که موضوعی نباشد مگر اینکه در قرآن وجود دارد.

- قائل بودن به حیثیت روح و غرض واحد برای سوره‌های قرآن، به گونه‌ای که همه آیات بوجه نزدیک سوره مرتبط و پیوسته با هم و تحت یک نظام دیده شوند.

- باور داشتن به امکان دستیابی و بهره‌گیری لایه‌ای از حقایق موجود در قرآن برای هر کسی که چهار، انس و جان‌های لازم برای تفکر در قرآن را بداند.

- قائل شدن شأن است. ای قرآن و داشتن باور و اهمیتی که زمینه‌ساز این حاکمیت در ساختن نیازها باشد.

ضرورت التزام به نکات فوق در حال حاضر است که امروزه به دلیل وجود حکومت اسلامی، بیش از هر زمان نیازمند ادوات قرآن بر تمامی متن‌هایی هستیم که در حکم تارو بود محصولات تبلیغی و فرهنگی هستند. شاه‌ها، اشعار، داستان‌های کوتاه و بلند، نمایشنامه‌ها و فیلم‌نامه‌ها، گزارش‌ها و تالیفات، تاریخ روایتگری‌ها و غیر آن، همگی محصولاتی از جنس ادبیات و کلمات هستند که به عنوان ابزاران حاکمیت رسانه، صف‌بندی کرده و جبهه‌های حق و باطل را شکل داده‌اند. این واقعیت معلوم می‌کند که قرآن به عنوان معجزه‌ای از جنس کلمات، در صورتی که نام نبرد، می‌تواند دین حق را بر همه دین‌های دروغین غلبه دهد. برپایه این نکات، در بخش اول کتاب حاضر، ابتدا ترسیمی عمومی از مراحل نگارش یک سوره نوشت، فارغ از آنکه به سوره‌ای باشد، صورت گرفته است و در ادامه با محور قرار دادن سوره مبارکه فجر مسیر نگارش متن‌های توصیفی و تحلیلی متناسب با این سوره، ترسیم شده است. در بخش دوم این کتاب، تعدادی سوره نوشت با موضوع سوره مبارکه فجر، به رشته نگارش درآمده است؛ در حاشیه هر متن نیز، توضیحات مختصری به منظور وضوح بیش‌تر در طرح و محتوا برای تسهیل در فهم مخاطب، ذکر شده است.

مراحل نگارش سوره‌نوشت

چنان‌که پیش از این نیز اشاره شد، برای نگارش یک سوره‌نوشت، نیاز به دو مؤلفه مهم است: یکی تحقیق و ممارست برای فهم یک سوره و دیگری طرحی مناسب که حاصل ذوق و قریحه است. در ذیل در مورد هر کدام به اختصار توضیحاتی داده شده است.

۱. مرحله تدبیر در نگارش سوره‌نوشت

تحقیق و ممارست لازم برای نگارش یک سوره‌نوشت، با به‌کارگیری انواع روش‌های تدبیر و روش‌های مختلف می‌گیرد، تدبیر گزاره‌ای، تدبیر واژه‌ای، تدبیر سوره‌ای، تدبیر قرآن به قرآن، تدبیر به روش سوره‌های مکی (دسته سوره‌ها)، تدبیر به روش سوره‌های مدنی (تدبیر در اسماء و صفات الهی)، تدبیر روایی و نهایتاً تدبیر ادبی، انواع روش‌های تدبیر در قرآن کریم هستند که هر کدام شامل چندین روش جزئی‌تری می‌شوند. گاهی یکی از روش‌های تدبیر برای نگارش یک متن کامل است و گاهی نیز ترکیبی از چند روش، یک سوره‌نوشت را سامان می‌دهد.

حاصل تدبیر بر روی متن یک سوره، بیش از هر جایی خود را در عناوینی نشان می‌دهد که محدوده پرواز قریحه و نیز محتوای لازم را تعیین می‌کنند. در مورد عناوین باید این نکته را اضافه کرد که عنوان، هم باید به شعار و پیام و غرضی تام و مستقل را انتقال دهد و هم در کنار عناوین دیگر، جایگاه و نقش داشته باشد که بخشی از یک واحد بزرگ‌تر است. گفتنی است بیش از هر جایی منظره همین، نشان‌دهنده قدرت علمی سوره‌نوشت‌ها هستند؛ پس مشاهده روح معنای احکام، یک سوره در سیر تیتراها، مقدم بر هر چیز دیگر است.

تحقیق و ممارست بروز دیگری نیز دارد و آن درستی محتوای متن است. هم از حیث انطباق با موضوع موجود در سوره و هم صحت و سلامت تحلیل، به بیان روشن‌تر اگر این قسمت با ظرافت لازم انجام نشود، ممکن است نویسنده دچار تفسیر به رأی در سوره‌های قرآن شود.

۲. مرحله طرح سوره نوشت

منظور از طرح سوره نوشت، همان سناریوی متن یا ثمره‌ای است که از نسبت میان ذوق و قریحه با تدبیر در سوره‌ای از قرآن و در قالب سطوری از یک نوشته منسجم به دست می‌آید. البته ذوق و قریحه، منحصر در توان بهره‌گیری از استعارات و تعابیر و کلمات های استادانه نیست؛ بلکه یک متن می‌تواند با وجود داشتن جملاتی ساده، جذاب دارای طراحی زیبا و متناسب با هدف باشد، که بیش‌ترین تأثیر و فهم را به مخاطب منتقل کند. این‌که چگونه یک نکته کلیدی از سوره، که هدف عنوان و تیتیر است، نحوه بیان شده که جذاب باشد و جلوه داشته باشد، امری نیست که به سادگی صورت بگیرد. احتیاج به تفکر بیش‌تر دارد؛ تفکری که بیش از هر چیز نیازمند بهره‌گیری از «تمثیل» است. توضیح تمثیل و مثل باید گفت در عالم، نظامی موسوم به نظام مراتب نامک است؛ این نکته یعنی هر موضوعی دارای بطن است. حاکمیت نظام مراتب منبسط شده است به حقیقت در شکل‌های مختلفی نزول باید و بدین ترتیب برای افراد امکان‌پذیر و قابل از فهم در یک مرتبه به فهم دیگری در مرحله‌ای دیگر میسر شود. به سیر و انتقال از مراتب به مرتبه باطن‌تر تعلیم به شیوه مثل گفته می‌شود و امکان و قابلیتی که این تعلیم را فراهم آورده است، همان مثل یا تمثیل است. در اصل تمثیل عبارت است از نزول بتفایق، مراتب پایین‌تر با محتوای ثابت و قالب‌های مختلف. در تمثیل به نظام مراتب - این اشاره می‌شود و هر مرتبه آینه‌ای برای مرتبه بالاتر خود می‌باشد. نظام مراتب در عالم سیر قدرتی که به انسان برای سیر در این مراتب داده شده است، عناصر اصلی در توان منبسط شده و به شیوه مثل هستند و قدرت سیر انسان در این مراتب، نشان‌دهنده قدرت تفکر است. این توضیحات پیدا شدن مسیری که معلوم کند تمثیل از چه منابعی به دست می‌آید، ضروری است. در پاسخ به این نیاز می‌توان بستر انفس، افاق و متن شریف قرآن را به عنوان بهترین منابع تمثیل محسوب کرد. بر این اساس سه نوع تمثیل را به اعتبار منابع آنها و بسترشان، می‌توان تمثیل انفسی، تمثیل افاقی و تمثیل تدبیری نامید. در ذیل هر کدام از موارد یاد شده توضیح داده می‌شوند.

۱-۲. بستر انفسی تمثیل

منظور از بستر انفسی تمثیل، فهم حقایق و دسترسی به بطن آنها از بستر تعاریفی است که بردرون یا بیرون یک انسان متمرکز است. از این رو اگر حقایق از دریچه مشاهده و تحلیل اعضا و جوارح یا حالات روانی انسان فهم شوند، از بستر انفسی تمثیل استفاده شده است. تجربه عملی در این خصوص می‌گوید، همیشه همه لحظات ما چنان جلوه ندارند که قابلیت عکس برداری یا فیلم برداری داشته باشند. لحظات مهم و زیبایی هم هستند که شیرین و جالب محسوب می‌شوند و یادآوری آن برای خود یا بیان آن برای دیگران، همواره جالب است. هنر استفاده از توصیف آن لحظات و یا تمثیل آن تصاویر، چه وقوعش در زندگی ما بوده باشد و چه در زندگی افراد دیگر، در حکم استفاده از تمثیل انفسی است. نکته مهم در این خصوص ضرورت نوعی ظرافت در احقاق آن صحنه‌ها با موضوعی است که در عنوان آمده است. ایجاد این هماهنگی طرح یک متن را می‌سازد؛ طرحی که قبلاً محتوا و حقیقتش معلوم بود و اکنون نیازمند لباسی از کلمات است.

۲-۲. بستر آفاقی تمثیل

منظور از بستر آفاقی تمثیل، فهم حقایق و دسترسی به بطن آنها از دریچه رؤیت پدیده‌هایی به غیر از انسان همچون طبیعت است. متن به اثبات نیست که همیشه منبع طرح‌های لازم برای نگارش سوره نوشت، دقت و ثبت خصوصیات جسمی و حالات روانی و یا روابط انسانی نیست و آیات آفاقی هم می‌تواند طرح خوبی برای نگارش متن و بیان حقیقت سامان دهند. می‌توان متنی نوشت که تا حدی گریز از کوه باشد تا حقیقت استواری را تبیین و توصیف کند یا حتی متنی را به رشته تحریر درآورد که بتواند از تمثیلات موجود در یک عرف حرفه‌ای مانند عرف قالبیابی یا صرف و نحو زبان و حتی اصطلاحات اقتصاد و سیاست و غیر آن کمک بگیرد؛ مهم طرح مناسب و متناسب با عنوانی است که قبلاً از رهگذر یک کار دقیق علمی به دست آمده است.

۳-۲. بستر تدبیری تمثیل

منظور، فهم حقایق و دسترسی به بطن آن از بستر قالبی است که از روش های تدبیر در قرآن حاصل می شود. تمثیل کلید فهم است و می تواند یک موضوع بالا و عقلی محض را چنان نازل کند که قابل فهم شود با این تعبیر همه قرآن تمثیل است و اصلاً نزول قرآن اسبابی می خرد که نامش تمثیل است. حیثیت تمثیلی قرآن چنان است که حقایق را نازل می کند نه خط. گاهی طرح یک نوشته از سازمان ادبی یا محتوایی و یا حتی تعبیر روایی در مورد آن هم به دست می آید که در صورت تحقق، از هر طرحی قوی تر خواهد بود، پس روش های تدبیر در قرآن بود می توانند به عنوان منبع قرآنی تمثیل نیز مورد استفاده قرار بگیرد. با این وصف تدبیر فقط به عنوان وسیله است استخراج محتوا نخواهد بود بلکه می تواند قالب بیان آن نیز باشد. تمثیل تدبیری، یک کارکرد دیگر دارد آن قالب بخشیدن به عناوین سوره نوشت هاست. حلقه اتصال محتوای یک سوره با قریحه ای که بتواند متن جالبی را سامان دهد، همان تیتراست؛ پس خود طراحی عنوان، نیازمند موقی است در به محتوا قابلیت تصویر داشتن می دهد. با این فرض رسیدن به عنوان، رسیدن به معنی تمثیل است. اهمیت این نکته بسیار است، زیرا سروکار نویسنده با آن قسمت از سوره است که اکبر باشد شکل تیترو عنوان به خود گرفته است. گفتنی است در هر مرحله از نگارش باید به متن آیات سوره و دلالت ظاهری آن دقت کرد، زیرا ممکن است نویسنده در نگارش یک متن چنان از لوازم و آثار معنایی تیتراست استفاده کند که فرسنگ ها از غرض عبارت در سوره دور بیاقتد. نکته بسیار مهم در ترفیق و قابلیت تمثیل تدبیری در استخراج تیتراست است که، تمثیل تدبیری با فراهم آوردن یک نظام ثابت عناوین را به نحوی دارای نقطه ثقل و تکیه گاه علمی می کند؛ به همین دلیل امکان طرح نیا های متنوع و متنوع فرهنگی برای انواع سوره نوشت به وجود می آید؛ اگر نیاز به دو سیر از تیتراست سوره نوشت برای مخاطبانی در موقعیت متفاوت باشد، تهیه عناوین و متون آن، امکان پذیر خواهد بود. نکته دیگر اینکه نظام بخشی عناوین بیش از منابع دیگر تمثیل نیازمند بهره گیری از معدن قرآن تمثیل است؛ ظرافت موجود در تمثیل های این بستر، برای نزدیکی به غرض سوره ضروری است. و آخر اینکه صفحات زندگی اهل بیت علیهم السلام بهترین جلوه گاه تمثیل های سراسر قرآنی است. البته بهره گیری از آن ظرافت های ویژه ای را می طلبد که در جای خود قابل بحث است.

تحلیل نسبت مخاطبان راهیان نور، مناطق مورد بازدید و تدبیر

در نظر آوردن مخاطب و موقعیت‌های مکانی آن، نقش مهمی در هر اقدام و فعالیت فرهنگی دارد؛ این موضوع ذاتاً جایگاه متغیری است که در کنار اصل و وجه ثابت تدبیر در قرآن، ترکیب مؤثر و نافذی را در پیشبرد فعالیت‌های فرهنگی می‌سازد. و اگر بخواهیم جایگاهی برای آن در سوره نوشت‌ها قایل شویم باید آن را در ذیل اقسام تمثیل و نقش آن در تیترا و متن‌ها و فضا سازی‌ها تعریف نماییم. بر این اساس در یک فعالیت فرهنگی مثل راهیان نور اگر مبنای کار معطوف به صرف بازدید مناطق و روایتگری‌های متداول بود، وجه ثابت و محکمی وجود نخواهد داشت و احساس تکرار و بی‌هدفی به خصوص در سفرهای متوالی در مخاطب به وجود خواهد آمد. از این رو نیاز به وجه و ثقل ثابتی وجود دارد که ماهیت علمی و معنوی داشته باشد و توان ایجاد زاویه‌های بیشتر تفکری و تدبیری را در موضوعات و مناطق مورد مواجهه ایجاد نماید.

ظرفیت سوره‌های قرآن به گونه‌ای است که با ملاحظات علمی و دقیق می‌توان یک سوره و معارف آن را با موضوعات گوناگونی در نظر آورد. هر سوره به مثابه عینکی می‌تواند نگاه ما را به موضوعات مختلف تنظیم نماید. البته واضح است که انتخاب برخی موضوعات با برخی سوره‌ها تناسب مستقیم‌تری دارد. بر این اساس حتی می‌توان یک ماجرا و روایت واحد مثل حادثه عاشورا یا روایتگری‌های دفاع مقدس را از زاویه‌های مختلفی که هر سوره و گاهی یک سوره می‌دهد تحلیل کرد. بدیهی است که این امر ملاحظات علمی و دقت‌های خاص خود را می‌طلبد. نکته دیگر اینکه از آنجا که در تعلیم این نوشتار مخاطبان اردوهای راهیان نور به شکل ویژه هدف‌گذاری شده‌اند برای نگارش متن‌های سوره‌نوشت لازم بود درکی از شهدا، مناطق، عملیات‌ها و حتی تجربه‌های مدافعان فرهنگی در منطقه مورد ملاحظه قرا بگیرد. جداولی که به این منظور در صفحات بعدی خواهد آمد، حاوی برخی از این ملاحظات است که علی‌رغم نواقص و کاستی‌هایش می‌تواند بسیار مفید و مورد استفاده سیاست‌گذاران و مسئولان و خادمان باشد. در هر جدول نام یادمان‌های مورد بازدید، شهید شاخص آن منطقه روایت مشهور و شاخص آنجا، مختصات منطقه

و نیز فعالیت فرهنگی پیشنهادی ذکر شده است. در خصوص فعالیت های فرهنگی مورد پیشنهاد، انس با قرآن با ظرفیت های لازم می تواند آثار و برکات این مسافرت را عمیق تر و ماندگارتر نماید. گفتنی است هر سوره ای قابلیت این را دارد که مایه اصلی محتوای برنامه های فرهنگی سفری با اهداف راهیان نور قرار بگیرد؛ اما از آنجا که نزدیک ترین غایت به هدف عمومی مسافرت زائران راهیان نور، تجدید میثاق با رزمندگان و شهدای ایستادگی در دفاع مقدس و پیوستن به جرگه رزمندگان فکری و عقیدتی و عملی است، سوره مبارکه فجر به دلیل ظرفیت بالایش در بسط این موضوع مشخص، انتخاب می شود. البته سایر سوره های دیگری را هم می توان متناسب با وجه ارتباطی شان با سوره مبارکه فجر انتخاب کرد. در حد از تعیین این نسبت ارتباطی با دقت بر مختصات هر منطقه پرداختن به آن را در قالب برنامه های فرهنگی به تفکیک پیشنهاد نمود. براین اساس اگر مبنا را سوره های حسی قرآن قرار دهیم وجه ارتباطی سوره مبارکه فجر با هر کدام از سوره ها معلوم می شود. گفتنی است منطق چنین رویکردی تدبیر قرآن به قرآن است که یک سوره را بسط می دهد و در زمان های مختلف بسط می دهد و به این ترتیب یک مریی فرهنگی می تواند برنامه ای معنوی و علمی را با طراوت و نورانیت مدیریت و اجرا نماید. در ذیل وجه مشترک و نقطه اتصال هر سوره از سوره های جزء سی با سوره مبارکه فجر مورد اشاره و دقت قرار گرفته است.

سوره مبارکه نبا: نسبت این سوره مبارکه با سوره مبارکه فجر، به واسطه تفاسیلی بخش عناصر حیات یک رزمنده است که فصل چهارم این نوشتار به آن اختصاص دارد.

سوره مبارکه نازعات: نسبت این سوره مبارکه با سوره مبارکه فجر، توضیح در سوره عنوان رزمنده صاحب خرد است که خشیت قلبی او در رفتارهای منعکس می شود.

سوره مبارکه عبس: نسبت این سوره مبارکه با سوره مبارکه فجر، مطالعه تفصیلی اکرار یتیم و توضیح لاتکرمون الیتیم در سوره فجر است.

سوره مبارکه تکویر: نسبت این سوره مبارکه با سوره مبارکه فجر، شرح رسالت و طلوع امامت تبیین رهبری در قاموس ارزش های یک رزمنده است.

سوره مبارکه انفطار: نسبت این سوره مبارکه با سوره مبارکه فجر، توضیح عبارت «قدمت لحياتی» و ویژگی های حیات قیامت و تفاوتش با حیات دنیا است.

سوره مبارکه مطففین: نسبت این سوره مبارکه با سوره مبارکه فجر، جنبه اثباتی اکرام در غالب ابرو بیان عاقبت انسانی است که گرفتار ابتلا شده امانست خداوند سوء ظن دارد. سوره مبارکه انشقاق: نسبت این سوره مبارکه با سوره مبارکه فجر، بیان دو مدل رزمنده و غیر رزمنده و سرور و رضایت حقیقی و غیر حقیقی آن است.

سوره مبارکه بروج: نسبت این سوره مبارکه با سوره مبارکه فجر، تبیین «شفع و وتر» و سبب در قاموس ارزش های ذی حجریا همان رزمنده است.

سوره مبارکه طارق: نسبت این سوره مبارکه با سوره مبارکه فجر، بیان در کمین بودن خدا و نیز و شفیع و تریا، تعبیر دیگر، رهبری در قاموس ارزش های ذی حجریا همان رزمنده است. سوره مبارکه الملئ: نسبت این سوره مبارکه با سوره مبارکه فجر، بیان هدایت ذی حجریا عنوان و اصل این نیکو کار، سوره مبارکه اعلی است.

سوره مبارکه غاشیه: نسبت این سوره مبارکه با سوره مبارکه فجر، بیان تفصیلی راضیه و مرضیه بودن رزمنده و عاقبت کسی است که ذی حجر هست و عاقبت کسی که ذی حجر نیست. سوره مبارکه بلد: نسبت این سوره مبارکه با سوره مبارکه فجر، بیان سختی لیال عشر و سیر طی کردن مسیر از ظلمات به نور است. تبیین: راضیه مرضیه بودن رزمنده در سوره فجر به بیان ثم کان من الذین... در سوره مبارکه بلد است.

سوره مبارکه شمس: نسبت این سوره مبارکه با سوره مبارکه فجر، بیان ویژگی های ساختاری راضیه مرضیه از حیث عناصر وجودی آن است. سوره مبارکه لیل: نسبت این سوره مبارکه با سوره مبارکه فجر، بیان سهولت یا صعوبت در رزمندگی و توضیح «لیل اذا یسر» در سوره فجر است.

سوره مبارکه ضحی: نسبت این سوره مبارکه با سوره مبارکه فجر، بیان حرکات دنیوی و اخروی راضیه مرضیه است.

سوره مبارکه انشراح: نسبت این سوره مبارکه با سوره مبارکه فجر، بیان سیر طی شدن شب تا رسیدن فجر و نشکستن یک رزمنده در این مسیر است.

سوره مبارکه تین: نسبت این سوره مبارکه با سوره مبارکه فجر، بیان واقعیات دنیا در طی مراتب آخرتی سیرانسان تا رسیدن به عاقبت راضیه مرضیه شدن است.

سوره مبارکه علق: نسبت این سوره مبارکه با سوره مبارکه فجر، بیان ساختار قرائت و ساختار تفکری ذی حجر یا رزمنده است.

سوره مبارکه قدر: نسبت این سوره مبارکه با سوره مبارکه فجر، بیان داد و ستد ذی حجر با ملکوت در رسیدن به عاقبت راضیه و مرضیه است.

سوره مبارکه بینه: نسبت این سوره مبارکه با سوره مبارکه فجر، بیان انقلابی گری ذی حجر و مبنای موضع گیری است.

سوره مبارکه زلزال: نسبت این سوره مبارکه با سوره مبارکه فجر، بیان عمل و عکس العمل ذی حجر و قواعد آن است.

سوره مبارکه عادیات: نسبت این سوره مبارکه با سوره مبارکه فجر، بیان مقام رزمندگی و شاخصه های رزمنده بودن است.

سوره مبارکه قارعه: نسبت این سوره مبارکه با سوره مبارکه فجر، بیان توجه به قیامتی است که از ذی حجر یا همان رزمنده عنصری انقلاب می آید.

سوره مبارکه تکوین: نسبت این سوره مبارکه با سوره مبارکه فجر، بیان گرفتاری طغیان کنندگان و اهل فساد و عاقبت آنها به سوط یا همان شلاق عذاب است.

سوره مبارکه عصر: نسبت این سوره مبارکه با سوره مبارکه فجر، بیان ویژگی های همان عباد و بندگانی است که یک رزمنده با نفس اطمینان یافته داخل آن می شود.

سوره مبارکه همزه: نسبت این سوره مبارکه با سوره مبارکه فجر، بیان قرار گرفتن در معرض آسیب هایی است که ذی حجر یا همان رزمنده باید از آنها برحذر باشد.

سوره مبارکه فیل: نسبت این سوره مبارکه با سوره مبارکه فجر، بیان چگونگی اتکا به قدرت الهی و تفصیل کیفیت و چگونگی جریان فعل الهی است، که در آیات ۱ تا ۱۴، فصل آفت های رزمندگی قابل تحلیل است.

سوره مبارکه قریش: نسبت این سوره مبارکه با سوره مبارکه فجر، بیان تفصیل عبودیت اجتماعی ذی حجر و رزمنده است.

سوره مبارکه ماعون: نسبت این سوره مبارکه با سوره مبارکه فجر، بیان مصادیق برای عبارت «کَلَّا» یعنی «هرگز چنین نیست هایی» است که در جواب پندارهای باطل در سوره مبارکه فجر آمده است.

سوره مبارکه کوثر: نسبت این سوره مبارکه با سوره مبارکه فجر، بیان زنجیره پیوسته حیات دنیوی و اخروی نفسِ راضیه مرضیه است.

سوره مبارکه کافرون: نسبت این سوره مبارکه با سوره مبارکه فجر، توضیح ذی حجر و معرفی او در داشتن مرز مشخص در امور، به صورت عینی و واضح است.

سوره مبارکه نصر: نسبت این سوره مبارکه با سوره مبارکه فجر، بیان مواجهه احسن با سخن ها و بیان حسن ظن به خدا و عدم سوء ظن به او در هر شرایط است که تناسب با آیات ۲۰ تا ۲۱ عنوان راه و رسم رزمندگی دارد.

سوره مبارکه اسد: نسبت این سوره مبارکه با سوره مبارکه فجر، بیان بی اعتبار بودن خویشی در قیامت است. از آنجا که دید مناسبی در مورد قیامت می دهد، تناسب دارد با فصل زندگی رزمندگی و آیات ۲۱ تا ۲۶ سوره مبارکه فجر.

سوره مبارکه اخلاص: نسبت این سوره مبارکه با سوره مبارکه فجر، بیان محکم و متشابه سوره فجر و تبیین رب در آن سه است.

سوره مبارکه فلق: نسبت این سوره مبارکه با سوره مبارکه فجر، بیان آسیب های اجتماعی است که در دو فصل دوم و سوم و آیات ۱ تا ۴ سوره فجر قابل تحلیل است.

سوره مبارکه ناس: نسبت این سوره مبارکه با سوره مبارکه فجر، بیان اختلال درونی و آسیب های محتمل انسان است که با سه فصل از موضوعات سوره مبارکه فجر از زاویه مخصوص موضوع، قابل انطباق است.

اکنون پس از معلوم شدن نسبتی که میان سوره های جزء ۳۰، ۳۱ و ۳۲ سوره مبارکه فجر برقرار است، می توان پیشنهاد کرد که در هر منطقه از مناطق عملیات بهتر است چه سوره هایی در کنار سوره مبارکه فجر مطالعه و تدبیر شده و مایه و زمینه اصلی روایتگری ها و موضوعات آموزشی و ارزشی قرار بگیرد. در ادامه در قالب جدول هایی هر منطقه و شاخصه های آن معرفی می شود و نهایتاً سوره پیشنهادی برای هر منطقه معرفی می گردد.